

pm

BILAGA

Förslag till;

INRIKTNING FÖR ARBETET MED ATT STÄRKA FORSKNINGS- OCH UTVECKLINGSARBETET I STOCKHOLMS SKOLOR

I. UPPDRAG OCH BAKGRUND

I verksamhetsplanen för år 2008 anges följande inriktning för utbildningsförvaltningens uppdrag att stärka kopplingen mellan skolans praktik och forskningen om skolan.

"Förvaltningen har som mål att en promille av budgeten ska användas till forskning inom skolområdet... Kopplingen mellan skolans praktik och skolforskningen i olika avseenden ska förstärkas. I dialog mellan skolan och forskare ska former utvecklas för hur forskningsresultat på ett systematiskt sätt kan användas i skolutvecklingsarbetet...Staden ska fullt ut utnyttja de forskningsmöjligheter för lärare som det nya statsbidraget inom ramen för lärarlyftets forskningssatsning medför."

Utifrån detta föreslår förvaltningen följande inriktning för användande av forskningsresultat och forskningskompetens i syfte att stärka arbetet med att förbättra elevernas kunskaper och färdigheter samt utveckla skolan.

En central del i läraryrkets professionalisering är att de metoder som läraren väljer för sin undervisning grundas på beprövad erfarenhet och vilar på vetenskaplig grund. I de yrkesetiska principer för läraryrket som de båda lärarorganisationerna arbetat fram uttrycks detta som att lärare arbetar utifrån en vetenskaplig kunskapsbas kring lärande och vidareutvecklar det pedagogiska arbetet enligt aktuell forskning och beprövad pedagogisk erfarenhet.

2. SKOLFORSKNING OCH SKOLUTVECKLING

Forskningen är av central betydelse för att stärka lärarnas och skolans arbete att förbättra elevernas måluppfyllelse och utveckla skolans verksamhet. Relevanta forskningsresultat och kontakter med forskning kan stärka skolan på flera sätt. Genom att ta del av relevanta forskningsresultat och knyta långsiktiga kontakter med forskare och forskarmiljöer kan skolan vidga sin repertoar av utvecklingsverktyg och metoder. Vidare kan skolan genom att knyta till sig lärare och skolledare med högskolekompetens på avancerad nivå (magister- och mastersexamen) eller forskarnivå (licentiat- eller filosofiedoktorsexamen) ytterligare förbättra förutsättningar för analys- och utvecklingsarbete på den egna skolan.

Mot denna bakgrund bör staden eftersträva en förstärkning av forskning som kan synliggöra förutsättningar och värden som lärare upplever som viktiga och nödvändiga för att utveckla sin professionalism. Utmärkande för sådan forskning är att läraren och skolan är delaktig i forskningen. Aktionsforskning och praxisnära forskning är exempel på sådan forskning. Som en konsekvens av detta bör staden överväga att finansiera forskning inom områden som är av särskild betydelse för arbetet med att på relativt kort tid söka forskningsbaserad kunskap i syfte att förbättra måluppfyllelsen. Att söka långsiktig samverkan med forskare och forskningsmiljöer inom angelägna områden blir en naturlig följd.

Ett viktigt motiv till en ökad andel lärare och skolledare med högskoleexamen utöver grundutbildning är att skolan behöver kompetensen som dessa har vad gäller förmåga till analys, se helheter och vara drivande i utvecklingsarbetet på skolan. De tjänster som expertlärare som för närvarande prövas på utbildningsförvaltningen är ett exempel på detta. Skolorna kan utifrån sina analyser formulera behov av ytterligare forskningsbaserad kunskap som underlag för stadens långsiktiga samverkan med forskare och forskningsmiljöer inom angelägna områden.

Det finns ytterligare motiv till att öka andelen lärare med examen från högskolan utöver grundutbildning. Forskarkompetens innebär att en djupare förståelse för lärande i kombination med fördjupade ämnesteoretiska kunskaper medför en betydande kompetenshöjning även i undervisningsskicklighet. Detta eftersom forskningsbaserad kunskap om skolan kräver ett utvecklingsarbete för att denna nya kunskap ska komma lärarprofessionen till godo. I ett sådant utvecklingsarbete "utprovas" forskningens resultat i skolans praktik i syfte att finna modeller, förhållningssätt etc. där forskningens resultat kan bli en integrerad del av det

vardagliga arbetet i skolan. Sådan utprovning kräver en nära samverkan mellan forskare, lärare och skolledare. Lärare på skolor med utbildning på avancerad nivå har en nyckelroll i detta arbete. I detta arbete är det viktigt att pröva möjligheterna för lärarstuderande att delta inom ramen för VFU.

Forskning och dess resultat bör ses som en strategisk del i ledningen av skolan. Därför är skolledningarnas efterfrågan på forskningsbaserad kunskap för skolutvecklingsarbetet och på forskningskompetens i skolans utvecklingsarbete central. Om skolledningarna systematiskt efterfrågar analyser som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet kommer denna efterfrågan att stärka utbildningsforskarens intresse för skolans mer praktikrelaterade frågor och lärares intresse för studier på avancerad och forskarnivå.

3. INSATSER FÖR ATT STÄRKA FORSKNINGS- OCH UTVECKLINGSARBETET I STOCKHOLMS SKOLOR

Följande insatser skall på olika sätt stärka kopplingarna mellan forskning och skolverksamheter i Stockholm i syfte att förbättra elevernas resultat och utveckla skolan till en skola i världsklass. Insatserna och aktiviteterna återfinns inom tre huvudområden: användningen av forskningsresultat i skolutvecklingsarbetet, ökad andel lärare med högre examina samt forskning i skolan och möjligheterna att påverka dess inriktning.

Forskningsresultat i skolutvecklingsarbetet

Forskningsinformation till lärare och skolledare

Utbildningsförvaltningen ska erbjuda stöd för lärare som vill informera sig om relevant forskning, nationell och internationell. Stadens intranät och andra webbplatser som lärare i staden har tillgång till samt Lära Stockholm och utbildningsförvaltningens skriftserie är möjliga kanaler för detta liksom seminarie- och föreläsningstillfällen.

Översikter över forskningsresultat och utvecklingsarbete

Inom de områden som är av särskild betydelse för staden, t.ex. inom matematik och språkutveckling kommer utbildningsförvaltningen pröva möjligheterna att finansiera kunskapssammanställningar om aktuell forskning och erfarenheter av kvalificerat utvecklingsinsatser inom området.

Forskningscirklar

En forskningscirkel är ett sätt att ge lärare möjlighet att tillsammans med kollegor reflektera över sina erfarenheter i förhållande till aktuell forskning och dokumentera dessa. Cirkeln leds av en forskare som är väl förtrogen med det ämnesområde som deltagarna valt och syftar till att synliggöra lärarnas erfarenheter av t.ex. ett visst arbetssätt och på ett enkelt sätt spegla detta i aktuell forskning.

Fler lärare forskar

Fler lärare och skolledare med examen på avancerad och forskarnivå

För att öka andelen lärare och skolledare med högre examina ska staden utforma modeller för hur man kan kombinera sitt ordinarie arbete med studier på avancerad nivå, i första hand med inriktning mot magisterexamen.

Utbildningsförvaltningen kommer att underlätta för lärare och skolledare att få överblick över vilka utbildningar på högre nivå som ges samt öppna för diskussion med olika högskolor kring behovet av ytterligare utbildningar på magisternivå. Utbildningsförvaltningen kommer även att pröva möjligheterna till att bidra till finansieringen av utbildning på avancerad nivå inom ramen för Lärarlyftets fortbildningsinsatser.

Den statliga satsningen på forskarutbildning till licentiatexamen inom ramen för Lärarlyftet ger staden möjligheter att erbjuda lärare att forska inom ramen för någon av de forskarskolor som valts ut. Den medfinansiering som krävs från skolhuvudmannen finansieras med centrala utvecklingsmedel. Utbildningsförvaltningen kommer att erbjuda dessa lärare kontinuerlig kontakt och stöd.

Vad gäller forskarutbildning till doktorsexamen kommer utbildningsförvaltningen att uppmuntra och underlätta för lärare att söka forskartjänster som är finansierade med statliga medel. Utbildningsförvaltningen bör pröva frågan om att erbjuda dessa lärare att behålla viss del av sin lärarlön under studietiden. Utbildningsförvaltningen ska vidare överväga hur Gymnasieutredningens förslag om behovet av disputerade lärare på gymnasieskolan kan tillgodoses.

Utbildningsförvaltningen för vidare en dialog med den nationella forskarskolan för betyg och bedömning om kommunfinansiering för forskning inom området bedömning i de tidigare skolåren. Målsättningen är att några lärare i staden under senare delen av år 2008 kan påbörja forskarutbildning (licentiatexamen) och

magister- eller mastersutbildning inom området. Utbildningsförvaltningen planerar även att utveckla samarbete med forskarskolor inom andra prioriterade områden.

Forskarmiljö för lärare i Stockholm

Att lärare återvänder till Stockholms skolor efter examen på avancerad eller forskarnivå är av avgörande betydelse för skolutvecklingen i staden. För att det ska ske bör skolan hitta sätt att värdera och tillvarata lärarens nya kompetens och läraren bör få utmaningar och arbetsuppgifter som motsvarar denna. Läraren måste också få möjlighet att behålla kontakten med forskarvärlden. Därför kommer utbildningsförvaltningen att erbjuda lärare med högre examen tillgång till en forskarmiljö i Stockholm. Denna ska fungera som mötesplats för den här gruppen och som förmedlande kontaktyta till den utbildningsvetenskapliga forskningen. Härigenom erbjuds lärarna stimulans samtidigt som en ny kontaktyta mellan skola och forskning skapas.

Stockholms stads språkforskningsinstitut är en del av utbildningsförvaltningen. Erfarenheterna av institutets arbete är viktiga för såväl vad gäller att forma en forskningsmiljö för lärare i staden men även när det gäller kommunfinansierad forskning och kopplingen till kvalificerat utvecklingsarbete i stadens skolor.

Forskning i skolan

Kommunfinansierad forskning

Stadens behov bör ligga till grund för vilka forskningsfält som är av särskild betydelse. I det fall det rör mer långsiktig forskning kring mer grundläggande förhållanden bör stadens representanter på olika sätt påverka högskolan att med statliga medel finansiera forskning. I det fall det rör områden som är mer praxisnära karaktär bör utbildningsförvaltningen pröva möjligheten till kommunfinansierad forskning som genomförs av i första hand lärare eller skolledare i staden.

Utbildningsförvaltningen kommer att pröva intresset hos forskare och forskarmiljöer om en närmare långsiktig samverkan inom områden som är av särskild vikt för skolutvecklingsarbetet i Stockholm.

Fördjupad utvärdering och analys för kvalificerat utvecklingsarbete

Inom ramen för stadens kvalitetsarbete sker löpande olika former av utvärderingar och analyser. Utbildningsförvaltningen kommer att pröva om detta arbete kan

förstärkas med hjälp av forskarkompetens inom områden där det finns behov av fördjupad utvärdering och analys.

Utbildningsförvaltningen kommer vidare att erbjuda stöd till skolor som vill pröva olika möjligheter för lärare med examen på avancerad nivå eller forskarnivå att delta i lokalt analysarbete och utifrån detta identifiera områden som kräver ytterligare forskningsbaserad kunskap. I detta arbete bör utbildningsförvaltningen knyta till sig forskare som tillsammans med lärare formulerar de behov av forskningsbaserad kunskap som Stockholms skolor har behov av eftersom sådan kunskap sällan direkt kan användas i skolans verksamhet. En central del i ett forsknings- och utvecklingsarbete är att forskarna på olika sätt deltar i själva utvecklingsarbetet.

Forskning om Stockholms skolor

Staden och dess skolor bör ha en öppen och välkomnade inställning till forskare som ett led i att stärka stadens forsknings- och utvecklingsarbete och möjliggöra breda kontaktytor. Utbildningsförvaltningen bör därför kontinuerligt erbjuda forskare att förlägga t.ex. fältstudier till Stockholms skolor eller på andra sätt utgå ifrån Stockholms skolor i sitt forskningsarbete.

Samverkan med högskolan och andra skolhuvudmän

Samverkan mellan staden och högskolan rör huvudsakligen lärarutbildning, kompetensutvecklingsinsatser för verksamma lärare och forskning, främst inom det utbildningsvetenskapliga området och samverkan inom alla dessa områden bör vara så nära som möjligt. Stadens samverkansavtal med Stockholms universitet/ Lärarhögskolan är ett tydligt exempel. Stadens strävan att vara representerad i olika organ på högskolan är också uttryck för detta. Stadens representanter bör ha en samlad och genomtänkt syn på hur denna representation bäst bör utnyttjas utifrån de mål som gäller för såväl högskolan som stadens skolverksamheter.

Staden ska vidare pröva möjligheterna till en närmare samverkan med andra skolhuvudmän vad gäller samverkan med högskolan om lärarutbildning, kompetensutveckling och forskning.

Vidare ska staden pröva möjligheterna att ingå i olika samarbetsprojekt vad gäller undervisningsforskning och skolutveckling som gör det möjligt att söka finansiering från EU.

SAMMANFATTNING

Utbildningsförvaltningens förslag innebär att staden ska eftersträva fördjupade kontakter mellan skolan och forskningen för att stärka skolornas och lärarnas arbete med att förbättra elevernas resultat och utveckla skolan. Ett led i detta är att i ökad utsträckning använda sig av aktuella forskningsresultat i skolutvecklingsarbetet. Ett annat led är att i högre grad påverka valet av forskningsområden så att dessa bättre svarar emot de utmaningar som lärare möter i sitt arbete. Ett tredje led är att få fler lärare med examen på avancerad eller forskarnivå och att dessa lärares kompetenser tas tillvara i skolans analys- och utvecklingsarbete.